

Den nationale klimatilpasningsplan – KL's input til udfordringsbilledet

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 1 af 11

KL ser frem til arbejdet med den nationale klimatilpasningsplan og er glade for, som efterspurgt af Miljøministeriet, at kunne bidrage med vores input til beskrivelsen af de væsentligste udfordringer, der skal tages hånd om med planen. Beskrivelsen af udfordringer er søgt opdelt i ministeriets tre arbejdsplaner: Regulering, finansiering og viden/data. Nogle udfordringer handler både om regulering og finansiering og er derfor nævnt i begge planer.

KL udgav i starten af 2020 et udspil om "Klimatilpasning for fremtiden – vand fra alle sider", fordi håndtering af de øgede vandmasser som følge af klimaforandringerne har stor og stigende betydning lokalt ift. borgere, virksomheder og den samfundsmæssige infrastruktur, og kommunerne har mange års erfaring på området at spille ind med og foreslå konkrete anbefalinger på baggrund af. Udspillet kan læses [her](#). Nedenstående beskrivelser af udfordringer bygger i stor udstrækning på det tidligere udspil, men der er også tilføjet en række supplerende beskrivelser og vinkler. Overordnet efterspørger KL primært mere sammenhængende regulering, bedre finansieringsmuligheder og en ny struktur for tværkommunalt samarbejde.

1) Arbejdsplaner for regulering

Et af de helt centrale fokuspunkter for KL i en national klimatilpasningsplan er behovet for at sikre mere sammenhængende lovgivning og regulering. Den eksisterende lovgivning er "silo-opdelt", dvs. reelt mange forskellige lovgivninger, fordelt på forskellige sektorministerier og med hvert sit formål. I flere tilfælde spiller reglerne ikke sammen, men modarbejder hinanden. KL efterspørger ikke en ny, samlet klimatilpasningslov, men at der foretages en grundig gennemgang af eksisterende lovgivning og tages samlet ansvar for at etablere den nødvendige sammenhæng på tværs af sektorområder. Målet er at etablere hensigtsmæssige rammer for klimatilpasning, der gør det muligt at håndtere vandet, uanset hvor det kommer fra.

A) Der mangler sammenhæng mellem forskellig lovgivning

Til inspiration for den kommende lovgivning nævnes her otte forskellige eksempler på, at den eksisterende lovgivning ikke hænger godt nok sammen på tværs - eksemplerne er på ingen måde udtømmende, og en lovgivning forventes at afdække endnu flere. Nogle af eksemplerne uddybes i det følgende:

1. Der mangler lovgivning, der regulerer indsatsen, som skal imødegå skader som følge af stigende grundvand i byområder

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 11

Ansvarer ligger, som det er i dag, helt og holdent hos grundejerne, og det er en opgave, de ikke har mulighed for at løfte, hverken økonomisk eller organisatorisk.

Kommuner og vandselskaber har ingen lovhjemmel til at hjælpe borgerne, når de har vand i kældrene som følge af stigende grundvand i byområder. Men de må gerne hjælpe, når problemerne skyldes skybrud. Det hænger ikke sammen. Problemstillingen uddybes nedenfor under punkt B.

2. Budgetloven begrænser klimatilpasningsinvesteringer

Budgetloven er skabt i 2012, hvor man ikke havde klimatilpasning på programmet. I forhold til klimatilpasning er den en hæmsko og begrænser samfundsøkonomisk fornuftige investeringer. Problemstillingen uddybes i finansieringssporer.

3. Regler om partsfordeling ved klimatilpasning er uklare

I vandløbsloven er der ikke tvivl om, hvem der skal betale for ændringer i vandløbet, når der opnås bedre afvanding (kan betragtes som klimatilpasning), det er der lang tradition for at udregne efter nytteprincippet. Det betyder, at man betaler i forhold til det ekstra direkte udbytte, man kan høste på markerne, der ligger ned til vandløbet.

Når det gælder kystsikring, der reguleres af Kystbeskyttelsesloven, er det imidlertid mere komplekst. Her er det uklart, hvordan nytteprincippet skal forstås, og der er brug for både at uddybe og udbrede nytteprincippet mhp. at sikre mere anvendelige modeller for partsfordeling. Udfordringer med partsfordeling uddybes i finansieringssporer.

4. Muligheder for lånefinansiering findes kun i kystbeskyttelsesloven

KL mener, at uanset hvor vandet kommer fra, bør der være adgang til de samme lånefinansieringsmuligheder. Sådan er det ikke i dag. I kystbeskyttelsesloven findes hjemmel til, at en kommune enten selv kan optage lån hos KommuneKredit på vegne af et klimatilpasningsprojekt eller kan stille garanti for et lån hos KommuneKredit for et digelag. Disse muligheder bør udbredes til andre former for klimatilpasning i anden sektorlovgivning, hvor borgerlag skal finansiere fælles løsninger, og hvor det i forvejen kan være svært at tilvejebringe finansieringen. Denne problemstilling uddybes i finansieringssporer.

5. Planloven kortsletter processer efter anden sektorlovgivning

Planlovens regler om, at der skal træffes beslutning om specifikke afværgeforanstaltninger, FØR grundejerne har fundet sammen i løsninger samt fundet en partsfordelingsmodel, kortsletter de processer, der styres efter anden sektorlovgivning. Dette bidrager til

forvirring om ansvar og rettigheder og forhindrer en hensigtsmæssig anvendelse af planloven i den nødvendige forebyggelsesindsats overfor klimaforandringerne.

KL foreslår, at planlovens regler bringes i overensstemmelse med den øvrige regulering på området, samt at loven i øvrigt styrkes, så den kan finde endnu bedre anvendelse i relation til klimaindsatsen. Erhvervsstyrelsen/Bolig- og planstyrelsen er pt. i gang med at evaluere planlovens bestemmelser på området. Man bør i den forbindelse vurdere (den manglende) sammenhæng mellem planlovens regulering og den lovgivning, der fastlægger rammer og processer for etablering af klimatilpasning.

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 3 af 11

6. Taksation ved ekspropriation til klimatilpasning afgøres ved tre til fem instanser

Mange klimatilpasningsprojekter forsinkes eller bremses helt pga. klagesager. Klager over ekspropriation afgøres i dag af Transport- og Boligministeriet, mens selve erstatningen fastsættes af taksationskommissionen med mulighed for at gå videre til overtaksationskommissionen. Inden det kommer hertil, har et eller måske to klagenævn typisk vurderet diverse klager over forhold i forbindelse med kystbeskyttelsesprojektet. Kommunernes erfaring viser, at erstatningssagerne normalt (altid) går videre fra taksationskommissionen til overtaksationskommissionen.

KL foreslår, at klager over ekspropriation og lignende kun kan forelægges én klageinstans. KL finder det fuldt ud tilstrækkeligt, at der er én samlet klageinstans for såvel ekspropriationen som erstatningen. Dette vil nedbringe den samlede sagsbehandlingstid i sager efter kystbeskyttelseslov og vandløbslov.

7. Vandløbsloven hjemler ikke klimatilpasning

Vandløbsloven har til formål at sikre afledning af vand, og ligeværdigt hertil varetage miljø- og naturhensyn i vandløbet. Vandløbsloven bygger på et princip om "vandets frie vej", det kan kun bremses under forudsætning af naturforbedring. Der mangler klarhed over, hvordan vandet kan bremses, når det er nødvendigt at tilsidesætte naturhensyn lokalt for at beskytte store samfundsmæssige værdier nedstrøms. Projekter, der har klimatilpasning som formål, eksempelvis at tilbageholde vand i stedet for at aflede det hurtigst muligt, er ikke omfattet af lovens formål. De senere års oversvømmelser langs vandløbene viser, at der er behov for projekter, der har klimatilpasning som formål. Derfor bør klimatilpasning indføres i loven som det tredje formål.

Der ligger et stort forarbejde omkring ændringer af vandløbsloven, det såkaldte ekspertudvalgs anbefalinger:

https://mfvm.dk/fileadmin/user_upload/MFVM/Expertudvalget_rapport.pdf

8. *Natura 2000-forvaltningen er kortsigtet*

Den nuværende forvaltning af Natura 2000-lovgivningen er konserverende, dvs. naturen må ikke forandres ift. det nuværende. Det er som udgangspunkt en barriere for, at der kan etableres naturbaserede klimatilpasningsløsninger. Men når vi kigger ind i en fremtid, hvor der helt sikkert vil ske store klimaforandringer, som dermed også med sikkerhed forandrer naturen, fx pga. højere vandstand, er der brug for at have det lange lys på og vurdere, om naturbaserede klimatilpasningsløsninger, der på kort sigt forandrer naturen, kan bidrage proaktivt til bedre langsigtet naturbeskyttelse.

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 4 af 11

B) Der mangler regulering ift. indsats mod stigende grundvand

Som nævnt mangler der regler, som giver borgerne hjælp til at håndtere stigende grundvand. KL og DANVA har i fællesskab skrevet en rapport om problemet i byområder og mulige veje til en løsning:

<https://www.kl.dk/kommunale-opgaver/teknik-og-miljoe/vand-og-natur/klimatilpasning/#anchor-96521>

KL og DANVA's analyse viser, at det samfundsøkonomisk er en god ide at lave lovgivning om det stigende grundvand i byområder. Når omkostningerne trækkes fra gevinsterne, er der overskud på investeringerne. For hver krone, der investeres i fælles løsninger, kommer der et overskud på mellem 2 og 7 kroner. Analysen viser derfor, at den nuværende mangel på regulering er uhensigtsmæssig – det gælder både økonomisk, energi- og miljømæssigt. KL og DANVA's analyse peger på, at den sammensatte lovgivning, der regulerer kommuners og vandselskabers virksomhed, ikke i dag giver mulighed for at tage grundvandsudfordringen op i byområder. Når det gælder byerne, er fx hverken vandforsynings- eller miljøbeskyttelsesloven rettet mod regulering af grundvandsstanden.

KL og DANVA foreslår, at kommunerne udpeger de truede områder i spildevandsplanen, mens vandselskaberne skal stå for den praktiske gennemførelse (det kan fx være at lægge en tredje ledning i vejen til grundvand, foruden ledninger til regnvand og spildevand). Det skal sikre, at borgerne bliver inddraget, fordi planlægningen er en del af det eksisterende spildevandsplansystem ude i kommunerne, som jo altid er i offentlig høring.

På finansieringssiden er KL og DANVA enige om, at det bør være Kommunalbestyrelsen, der beslutter finansieringsmodel for løsningen. Udgifter til indsatsen betales af borgerne / spildevandsbrugerne og kan fordeles i et spænd fra fuld kollektiv finansiering over taksten inden for hele forsyningsselskabets område til finansiering fra ejere af fast ejendom indenfor et udpeget område, og blandinger af de to principper. Kommunalbestyrelsens beslutning om finansiering afhænger af lokalpolitiske prioriteringer og de lokale forhold.

C) Planopgave for håndtering af oversvømmelse og erosion fra kyst eller vandløb på tværs af administrative grænser er hverken placeret eller finansieret

De aktuelle udfordringer med oversvømmelser fra vandløb samt erosion eller oversvømmelse fra havet kræver ofte løsninger på tværs af kommunegrænser. Reelt er der brug for ny planlægning af klimatilpasning ved mange vandløb og ved mange kyster. Ekspertudvalget for ændret vandløbsforvaltning (Henrik Høegh-udvalget) foreslog i 2017, at der skulle etableres et lovpligtigt tværkommunalt forum for vandløb. Dette forum skulle udarbejde helhedsplaner for det samlede vandløbssystem, som var fælles for respektive kommuner.

Flere steder i landet arbejder kommuner frivilligt sammen om vandløbssystemer. To markante eksempler på langvarige frivillige samarbejder med udgangspunkt i fælles vandsystem er Gudenåkomiteen og Limfjordsrådet. Disse samarbejdsfora har naturligt dannet grundlag for lovpligtige samarbejder om vandområdeplanernes indsatsprogram, som styres af tværkommunale vandoplandsstyregrupper (VOS). Et nyt tværkommunalt samarbejde om klimatilpasning kunne videreføres i et frivilligt setup. Det er dog KL's vurdering, at der fra statslig side efterspørges en formel struktur for governance – og dermed en lovbestemt opgave – for at sikre, at det tværgående samarbejde kan løftes tilstrækkeligt alle steder i landet.

KL efterlyser derfor en ny struktur for det tværkommunale klimatilpasningsarbejde i form af en lovbestemt samordningsopgave, hvor kommunerne koordinerer tværkommunale klimatilpasningsindsatser for vandløb og kyster i en given governance. Modellen for governance bør følge funktionsbestemte geografiske afgrænsninger – for vandløb de 23 vandoplande og for kyster ca. 15 områder.

./.

Et forslag til governance for tværkommunale fora, afgrænsning deraf og kort med oversigt over tværkommunale samarbejder er vedlagt som bilag.

Nogle peger på, at koordinering af klimatilpasning på tværs af kommunegrænser bør placeres hos et andet / evt. nyt myndighedsniveau. KL ser ikke, hvordan tilføjelse af et yderligere myndighedsniveau kan bidrage med andet end ekstra bureaukrati. Kommunerne har de myndighedsopgaver, der er relevante for klimatilpasning vedrørende fysisk planlægning, vandløb, spildevand, natur og miljø mv. Og der, hvor det for alvor bliver svært, handler det i de fleste tilfælde om økonomi: manglende betalingsvilje eller -evne hos lodsejerne og/eller behov for bedre partsfordelingsmodeller – noget, som ikke ville blive mindre svært ved at indføre et ekstra myndighedsniveau.

E) Indsatsen for klimatilpasning hæmmes af uklarhed om retstilstanden grundet lang sagsbehandlingstid hos klagenævn (og måske domstole)

KL har ved flere lejligheder rejst problemstillingen med, at indsatsen for klimatilpasning hæmmes af uklarhed om retstilstanden grundet lang sagsbehandlingstid hos klagenævn. Klageadgangen skal fastholdes, men

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 5 af 11

der er akut behov for, at sagsbehandlingstiden i Naturklagenævnet bliver markant nedbragt

Jf. eksempel 5 ovenfor om, at der mangler sammenhæng i lovgivningen, og de mange klageinstanser ét projekt kan undergå, foreslår KL, at klager over alle tilladelser i klimatilpasningssager kan samles og afgøres samlet ét sted.

2) Arbejdsspør for finansiering

Behovet for at klimatilpasse er stort. Der er brug for en langsigtet planlægning og finansiering, som ikke kan tilvejebringes af de enkelte aktører alene uden det nødvendige lovgrundlag og modeller for fordeling. Derfor kan regelgrundlag og finansiering ses i to spor, men må også ses samlet.

Kommunerne har det sammenhængende ansvar for de borgernære opgaver som natur, miljø, beredskab og planlægning, men det kan kun løftes i samarbejde med først og fremmest statslige myndigheder og borgerne. Udover behovet for den sammenhængende lovgivning, er der derfor også et stort behov for øget adgang til finansiering fra alle interessenter. Det kan betyde nogle regelændringer, som der må tages højde for i arbejdsspør 1.

Det er en helt grundlæggende udfordring, at mens alle gerne vil have beskyttelsen, vil ingen betale for den, hvis de kan undgå det. Alle, der har arbejdet med etablering af klimatilpasning, kender til, at når regningen skal fordeles, bliver det meget svært.

Manglende fremdrift i projekterne kan skyldes flere ting - dårlig lovgivning, modvillige myndigheder, naturbeskyttelse og endeløse klagesager – men fakta er, at langt de fleste projekter stranded på manglende betalingsvilje. Det skyldes fx principper, selv små beløb kan være for meget for nogen, tankegang om at andre må da skulle sikre mig, jeg har ikke bestilt klimaforandringerne mv.

Derfor går mange projekter i stå, ikke pga. manglende kommunalt samarbejde over kommunegrænser, som nogle hævder, men ganske enkelt pga. manglende muligheder for, med de nuværende modeller for betaling og finansiering, at få brugerbetalte løsninger til at materialisere sig i fysiske beskyttelser.

A) Aktuelle modeller for partsfordeling efter nytteprincippet fremmer ikke klimatilpasning i tilstrækkelig grad

I kystbeskyttelsesloven står:

”§ 9 a. Kommunalbestyrelsen kan i sin afgørelse efter § 3 om et projekt, der er igangsat efter § 1 a, pålægge ejere af fast ejendom, som opnår en beskyttelse eller anden fordel ved foranstaltningen, en bidragspligt. Det enkelte bidrags størrelse fastsættes af kommunalbestyrelsen”.

Der er flere udfordringer i kystbeskyttelseslovens måde at operere med nytteprincippet på ift. partsfordeling. Det er uklart, hvad der menes med

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 6 af 11

"eller anden fordel". Herudover kan mange andre end direkte berørte "ejere af fast ejendom" have fordele af klimatilpasning. Der er altså brug for at uddybe og udbrede nytteprincippet, så det bliver mere anvendeligt.

I en række projekter er det svært for borgerne at blive enige om en udgiftsfordeling. Særligt på erosionskyster er det vanskeligt at fordele bidrag mellem grundejer i første række til havet og bagvedliggende ejendomme. Det gælder også større projekter til beskyttelse mod oversvømmelse, hvor f.eks. et dige eller en sluse skal placeres langt fra de områder, der skal beskyttes. De gode projekter bliver ikke til noget, fordi få borgere sætter sig imod deres bidrag. Det kan handle om principper eller økonomi, men de stopper den løsning, der er rigtig for de mange.

Kommunen kan påtvinge en partsfordeling, men den påklages stort set altid, og selv om fordelinger har klar lokal opbakning, afvises de af klagenævnet. Fordeling af udgifter til flere anlæg, der både virker sammen og hver for sig har lokal effekt, er rigtig besværlige. Modeller med en pragmatisk tilgang risikerer at falde i klagenævnet, som synes forpligtet til at sikre millimeter-retfærdighed.

Derfor er der i høj grad brug for modeller for partsfordeling efter nytteprincippet, der er mere klare og brugbare, end de er i dag. Herunder er der behov for faste/standard fordelingsnøgler, som kan bruges, når nytteprincippet skal gælde, eks. ved kystbeskyttelse mod erosion.

B) Kommunernes anlægsloft hæmmer klimatilpasning

Budgetloven er en hæmsko for klimatilpasning, fordi reglerne kan begrænse samfundsøkonomisk fornuftige investeringer i klimatilpasningen. Det er afgørende, at alle lodsejere er med til at klimatilpasse. Det gælder også kommunerne selv som lodsejere. Det kan være for at beskytte kommunernes egne ejendomme eller infrastruktur eller for at tilbageholde vand fra kommunens egne arealer. En reel barriere er, at projekterne er omfattet af anlægsloftet og dermed er i konkurrence med andre presserende kommunale anlægsopgaver. Det er u hensigtsmæssigt, at underskudsgrænsen kan stå i vejen for at gennemføre de investeringer, der kan fremtidssikre vores værdier.

KL foreslår derfor at holde store og ekstraordinære samfundsrelevante investeringer uden for loftet over kommunernes anlægsudgifter.

Der er i forbindelse med økonomiaftalen indgået aftale mellem regeringen, KL og Danske Regioner om at ophæve det generelle anlægsloft for 2020 og 2021. Det gælder naturligvis også for klimatilpasning. Men det er for disse projekter en kortsigtet løsning, da planlægning, samarbejde og koordinering med andre lodsejere, projektering og anlæg typisk er en mere langvarig proces. Og vandet bliver ved at komme.

KL har udgivet en publikation om denne udfordring
<https://www.kl.dk/media/22681/kls-forslag-til-aendringer-af-budgetloven.pdf>.

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 7 af 11

C) Der mangler finansiering til en national klimatilpasnings- og kystsikringsfond

Nogle projekter er for store og dermed for bekostelige og komplekse til, at de berørte lodsejere selv kan finansiere dem. Det gælder fx projekter, hvor udgiften er for stor i forhold til den enkelte ejendom, men hvor projektet ønskes gennemført også ud fra et samfundsmæssigt ønske om bosætning og bevarelse af områder, infrastruktur mv. Vi har en lang tradition for, at staten træder til, når det kommer til de store projekter på kysten, primært Vestkysten, Det gør staten for at beskytte mennesker og ejendom ved at reducere risikoen for oversvømmelser eller kystnedbrydning. Men der er ikke tilstrækkeligt med midler i forhold til behovet for klimatilpasning.

Staten bør derfor yde en mere aktiv indsats. Staten har allerede afsat tilskudspuljer og midler til kystsikring. Udfordringerne ved oversvømmelse fra havet, fjorde og andre dele af søterritoriet bliver blot større, og kystsikringen er utilstrækkelig. Staten bør derfor oprette en fond til klimatilpasning og kystsikring. KL lægger vægt på, at projektstøtten tildeles ud fra et strategisk sigte, så der sikres størst mulig effekt for pengene ud fra nogle gennemskuelige kriterier.

KL opfordrer staten til at afsætte midler på finansloven til en sådan pulje. Dette bidrag kan måske ikke stå alene, og derfor opfordrer KL også til, at mulighederne for andre finansieringskilder til fonden f.eks. solidarisk fra grundejere undersøges og diskuteres.

D) Utilstrækkelig mulighed for lånefinansiering af klimatilpasning

Manglende finansiering er som nævnt den primære årsag til, at private fælles klimaprojekter ikke gennemføres.

Det er svært for borgerne at samles om et fælles projekts planlægning, gennemførelse og ikke mindst fordeling af udgifterne. Nogle borgere har ikke umiddelbar økonomisk mulighed for eller vilje til at bidrage til beskyttelse af deres egne og fælles værdier. Der er behov for en gennemgang af og udvidet kendskab til mulighederne for, at grupperinger af borgere kan støttes i alle projektets faser, herunder også den finansielle.

KL finder, at uanset hvor vandet kommer fra, bør det være en mulighed for kommunerne, at de kan stille kommunegaranti og optage lån i KommuneKredit på vegne af projektet. Herudover bør der åbnes mulighed for, at et klimabeskyttelseslag kan opnå kommunal garantistillelse og dermed optage lån i KommuneKredit til gennemførelse af det fælles projekt.

Disse muligheder findes allerede i kystbeskyttelsesloven, hvor kommunerne også har mulighed for at tage initiativ til et klimatilpasningsprojekt, der har en gunstig effekt både for de berørte borgere og for omkringliggende områder. Hjemlen fra kystbeskyttelsesloven bør udbredes til anden sektorlovgivning, der vedrører klimatilpasningsløsninger. Det er vigtigt, at der for kommunerne findes en kan-løsning, så de kan tage initiativ til og stille garanti for et lag, uden at det påvirker kommunens låneramme. Det er fortsat de berørte lodsejere/ejendomme, der hæfter for lånets tilbagebetaling.

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 8 af 11

Der kan også være tilfælde, hvor den enkelte borger vil have svært ved at bidrage pga. ejendommens værdi og belåning. Kreditgiver skal jf. loven have en risikobaseret tilgang til udlån, men det bør undersøges, om der kan gives en udvidet låneadgang, fordi klimatilpasningen kan bidrage til at sikre pantet.

E) Grundejere uden udsigt til fortsat nytte og/eller benyttelse af ejendom truet af oversvømmelse eller erosion står alene

De, der må forlade deres ejendom, fordi den bliver taget af havet eller oversvømmes, må hjælpes videre på en ordentlig måde. Der mangler klar definition af, hvornår tilskud kan fås, og hvordan genetablering hindres i det truede område.

Der er behov for en udredning og model for tilskud til grundejere uden udsigt til fortsat nytte og/eller benyttelse af ejendom truet af oversvømmelse eller erosion. Stormrådets ordninger kan tænkes udvidet til at favne denne situation.

3) Arbejdsspør for viden og data

KL og kommunerne er store producenter af en række data, som indgår i planer og projekter for klimatilpasning. Vi er også store forbrugere af de mange data, statens styrelser udstiller, og vores opgaveløsning er afhængig af, at disse data fremover opdateres og vedligeholdes.

Implementering og koordinering af klimadata i den kommunale forvaltning er et fokusområde for KL, som derfor har afsat midler i det fælleskommunale digitaliseringsprogram til et flerårigt projekt om klimatilpasning i kommunerne, vidensdeling og implementering. Det vil glæde KL, hvis staten vil støtte op om projektet med viden, involvering og yderligere finansiering.

KL har deltaget i, og deltager også fortsat i de fællesoffentlige digitaliseringsprojekter. Af relevans for KL's indsats kan særligt peges på FODS 6.1 projektet om klimadata for terræn, klima og vand, hvor KL tog en stor aktiv rolle, og hvor erfaringerne nu bringes videre både i det fælleskommunale og det fællesoffentlige digitaliseringsprogram vedr. klimatilpasning.

Vi finder generelt, at der er et godt og stort landsdækkende datasæt. Det understøtter i høj grad arbejdet med klimatilpasning. Vi bemærker, at der lægges meget vægt på, at data skal muliggøre kommunernes arbejde med klimatilpasning. Det sætter vi pris på. Det skal blot også være klart, at kommunerne indtager flere roller. Der er en tendens til at sammenstille kommunernes myndighedsrolle med krav om aktiv indsats for at forebygge oversvømmelser mm. Det er vigtigt for os, at det tydeligt fremgår, at lovfæstede krav om direkte projektindsats fra kommunernes side er meget begrænset. Vi har naturligvis interesse i at beskytte borgernes og egne værdier. Det betyder, at vi både på planlægning og aktiv projektering kan tage initiativer. Men når der tales om, at kommunerne har opgaverne på klimatilpasningsområdet, er det myndighedsopgaverne, vi har. Det er lovfæstet, at det er de private (og offentlige) lodsejere, der skal beskytte

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 9 af 11

deres ejendom. Kommunerne kan, og vil gerne, hjælpe, men initiativet og betalingen skal helt overvejende komme fra de private, som lovgivningen er i dag.

Tilsvarende italesættes de kommunegrænseoverskridende udfordringer. Det er et emne, vi gerne udfordrer. I vores optik er det ikke data over kommunegrænser, der udfordrer os eller private bygherrer. Det er den fragmenterede lovgivning, der er udfordringen. Vi ser, at nogle aktører italesætter problemet med manglende fremdrift, som et problem, der bunder i manglende kommunalt samarbejde. Som tidligere nævnt deler vi ikke den antagelse. Tværtimod er det vores opfattelse, at kommunerne - med de rette rammer og finansiering - er fuldt ud kapable til at varetage klimatilpasningen, også når det kræver grænseoverskridende samarbejder.

Kommunal dataanvendelse

KL's tilgang til databehov og udfordringer tager hovedsageligt afsæt i de forvaltningsmæssige opgaver, som kommunerne varetager.

For det første er der vores myndighedsrolle med kommune- og lokalplaner. Andre steder i dokumentet udfoldes de udfordringer, lovgivningen giver os.

I vores planarbejde har vi i vid udstrækning de data, vi har behov for. Særligt klimadata fra DMI er meget omfattende og dækkende. Dog savnes helt konkret bedre data om det terrænnære grundvand.

For det andet er der vores myndighedsrolle som godkendende instans, af projekter som andre ønsker at udføre. Dige, kystbeskyttelse, dræn mm. Her er vi også godt dækket ind, men i overgangen mellem plan og projekt stiger behovet for detaljerede målinger og konkrete data. Det er vores vurdering, at disse data i stort omfang frembringes af projektejerne, suppleret med de nationale data fra eksempelvis Kystdirektoratets kystplanlægger.

Det er vores indtryk, efter interview med flere kommuner, at behovet for større nationale samlinger af nye data er relativt begrænset. Det betyder ikke, at alt er dækket, men i balancen mellem det nødvendige og det mulige skal det afvejes, om nye samlinger øger samfundsværdien.

Kommunerne har også en projektrolle. Vi kan være initiativtagende i forhold til beskyttelse af samfundsværdier og i forhold til at hjælpe borgene på vej. Vi har også spildevandsplanerne, som med lidt god vilje kan kaldes projekter. Men her er kommunerne først og fremmest planlægningsmyndighed, det er vandselskaberne der udformer detaljer og bruger data.

Kommunerne har projektroller i forhold til vandløbene og klimatilpasning, da vi er ansvarlig for revision af regulativerne.

Vi finder, at de mange tilgængelige modelværktøjer, i spændet fra hobby til fuldt professionelle systemer, kan få de nødvendige data og give de relevante svar på det niveau, der ønskes.

Aktuelle ønsker om organisering og data

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 10 af 11

Governance

KL håber, at den nationale plan for klimatilpasning vil etablere et fast forum for governance, standardisering og videreudvikling af dataanvendelse.

Vandløbsmodeller

Vi har et ønske om, at der udarbejdes nationale vandløbsmodeller.

Vandløbsmodeller er nødvendige – særligt i helhedsplanlægning. I første omgang kunne det være for vandløbstypologi 2 og – 3 (vandløb bredere end 2 meter).

Sikre finansiering af indsamling/beregning af data om hele det hydrologiske system. Udstilling på offentlige platforme med fælles standarder og kvalitetsmærkning.

Styrke forskning, viden og faglighed om brug af data, om scenarievalg, samfundsøkonomiske modeller.

Genoptage de årlige hydrologiske rapporteringer om årets afstrømningsstatistikker. I dag sker bearbejdningen sporadisk, det ville være værdiskabende, hvis det forløb kontinuerligt.

Højtstående grundvand

Tilsvarende har vi det ønske, at GEUS arbejder videre med samling af data om højtstående grundvand. Et arbejde, de har sat fint i gang, og vi ser meget gerne, at de får mulighed for at kvalificere data og beregninger på dette område.

Højdemodellen

Endelig vil vi pege på løbende opdateringer af højdemodellen og i særdeleshed det hydrologiske tilpasningslag. De to temaer er omdrejningspunktet for stort set alle klimatilpasningsopgaver. Deres værdi afhænger af opdateringer og løbende udvikling af kvaliteten og nye muligheder, i takt med at målingerne får stigende kvalitet.

Nationale katastrofescenarier for oversvømmelse fra stormflod

Der er et behov for at få en national samling af data, og stillingtagen til de ekstreme og katastrofale hændelser. 500 – 1000 års hændelser er ødelæggende, hvis det er stormflod, og derfor er der behov for dels at udarbejde katastrofeplaner og evakueringsplaner, dels projektere beskyttelser, hvor det er nødvendigt. Det skal ske med nationalt sigte.

Dato: 22. februar 2021

Sags ID: SAG-2021-00847
Dok. ID: 3040274

E-mail: HNB@kl.dk
Direkte: 3370 3394

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 11 af 11